

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/90/2015
Identifikačné číslo spisu:	3014200825
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:3014200825.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a z členov senátu Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Henčekovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: Ing. B. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 26. mája 2014, v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 17. apríla 2015, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/245/2014-39 zo dňa 14. septembra 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/245/2014-39 zo dňa 14. septembra 2015 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom s poukazom na ustanovenie § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 26. mája 2014, ktorým bola zamietnutá žiadosť navrhovateľa o započítanie obdobia, za ktoré zaplatil dlžné poistné, v spojení s zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 17. apríla 2015, ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie sumy invalidného dôchodku.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že ustanovenie § 72 vyhlášky Federálneho Ministerstva práce a sociálnych vecí č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení v znení vyhlášky Federálneho Ministerstva práce a sociálnych vecí č. 123/1990 Zb. (ďalej len „vyhláška“) bolo zrušené s účinnosťou od 01.01.1996 zákonom č. 308/1995 Z.z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v oblasti sociálneho zabezpečenia (ďalej len „zákon č. 308/1995 Z.z.“). Ďalej krajský súd poznamenal, že samostatnú zárobkovú činnosť treba hodnotiť ako zamestnanie podľa zákonných podmienok platných v čase, keď sa takáto činnosť vykonávala, ak zákon výslovne neurčuje inak. V čase od 01.05.1990 do 31.12.1995 sa hodnotí táto činnosť ako doba zamestnania podľa § 72 vyhlášky vtedy, ak bolo zaplatené poistné za celú dobu jej vykonávania.

Námietku navrhovateľa ohľadne nezapočítania doby dôchodkového poistenia od 01.03.1994 do 31.12.1995, kedy bol samostatne zárobkovo činnou osobou, a za ktorú dodatočne uhradil dlžné poistné, vyhodnotil ako neopodstatnenú, pretože podľa súdu odporkyňa správne nehodnotila toto obdobie na nárok na invalidný dôchodok, keďže navrhovateľ preukázateľne neuhradil poistné za celé predmetné obdobie.

Obdobie od 1. marca 1994 do 31. decembra 1995, resp. do 30. júna 2001 bude možné hodnotiť navrhovateľovi pre nárok na invalidný dôchodok podľa § 8 ods. 1 písm. g/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 110/1990 Zb. (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) a v súlade s § 72 ods. 1 vyhlášky, iba ak navrhovateľ zaplatí poistné za celú dobu trvania zabezpečenia.

Podľa § 244 a nasl. O.s.p. súd má kompetenciu na preskúmanie zákonnosti napadnutých rozhodnutí správnych orgánov, teda či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesné predpisy. Inými slovami, súd preskúmava zákonnosť konkrétneho rozhodnutia, ktoré je napadnuté opravným prostriedkom a teda predmet súdneho konania je vymedzený tým, čo bolo predmetom rozhodnutia a inými nárokmi, ktoré neboli riešené napadnutým rozhodnutím správneho orgánu nemá právomoc sa zaoberať.

Z vykonaného prieskumného konania krajský súd dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutia zodpovedajú zákonu. Odporkyňa pri ich vydávaní nepochybila, pretože ich vydala na podklade predložených a dostupných dôkazov. Napadnuté rozhodnutia sú zrozumiteľné, logické, v dostatočnom rozsahu odôvodnené a preto aj súdom preskúmateľné. Námietky navrhovateľa neodôvodňujú nesprávnosť rozhodnutia v jeho dôchodkových nárokoch, lebo žiadnym spôsobom nedokladuje a nepreukazuje ich prípadnú zmenu. Na podklade uvedených skutočností bolo potom potrebné rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 26. mája 2014 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 17. apríla 2015 ako vecne správne a vydané v súlade so zákonom potvrdiť.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ včas odvolanie. Dôvodil tým, že rozhodnutia odporkyne sú v rozpore so zákonom č. 308/1995 Z.z. Mal za to, že úhradou chýbajúceho poistného za mesiac december 1995 dňa 29. júna 2010 splnil ustanovenie § 72 vyhlášky o zaplatení celej doby trvania zabezpečenia. Poznamenal, že platnosť § 72 vyhlášky bola s účinnosťou od 01.01.1996 zrušená zákonom č. 308/1995 Z.z. a nahradil ho § 145c tohto zákona. Podľa navrhovateľa platnosť § 145c zákona č. 308/1995 Z.z. bola od 01.01.1996 do 31.12.2003. Týmto ustanovením bola prerušená kontinuita celej doby trvania zabezpečenia. Namietal, že posúdenie obdobia od 01.03.1994 do 31.12.1995 musí byť rovnaké, ako keby uhradil chýbajúce poistné (ktoré mal uhradiť do 08.01.1996) napríklad 15.08.1996. Je teda podľa navrhovateľa nemožné posudzovať predmetné obdobie podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) v znení zákona č. 310/2006 Z.z.

Záverom konštatoval, že pre posúdenie jeho veci je rozhodujúce ustanovenie § 72 vyhlášky, ktorý bol účinný do 31.12.1995 a § 145c zákona č. 308/1995 Z.z. účinného od 01.01.1996 do 31.12.2003. Vzhľadom na uvedené mu po úhrade poistného za mesiac december 1995 prináleží započítanie predmetného obdobia rozhodujúceho pre výpočet výšky jeho invalidného dôchodku.

Odporkyňa sa k podanému odvolaniu navrhovateľa vyjadrila podaním zo dňa 10.11.2015. Uviedla, že dôvody, ktoré uvádza navrhovateľ v odvolaní, nepovažuje za opodstatnené. Mala za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne.

Poukázala na to, že v období od 1. marca 1994 do 30. júna 2001 bol navrhovateľ samostatne zárobkovo činnou osobou. Uvedené obdobia sa započítajú ako obdobie dôchodkového poistenia až odo dňa, od ktorého bola zaplatená celá suma dlžného poistného. Podľa právnych predpisov platných v čase ich

trvania možno obdobia účasti samostatne zárobkovo činnnej osoby na dôchodkovom zabezpečení po dodatočnom doplatení poistného hodnotiť iba v tom prípade, ak poistné bolo zaplatené najneskôr do 31. decembra 2003, t. j. len do nadobudnutia účinnosti zákona o sociálnom poistení a § 78 ods. 1 predmetného zákona. Na hodnotenie obdobia dôchodkového poistenia, za ktoré bolo dodatočne (po dátume priznania dôchodku) zaplatené poistné sa ustanovenie § 78 ods. 1 zákona o sociálnom poistení použije vždy, ak poistné bolo zaplatené až po 31. decembri 2003. Z uvedeného vyplýva, že obdobie účasti na dôchodkovom zabezpečení samostatne zárobkovo činnnej osoby, za ktoré nebolo zaplatené poistné do 31. decembra 2003, možno hodnotiť ako obdobie dôchodkového poistenia až odo dňa zaplatenia celej sumy dlžného poistného podľa § 78 ods. 1 zákona o sociálnom poistení (t. j. za celé obdobie poistenia, za ktoré nebolo zaplatené poistné). Skutočnosť, že ide o obdobie dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby pred 1. januárom 2004 je na tieto účely právne bezvýznamná.

Konštatovala, že nakoľko navrhovateľ do dnešného dňa neuhradil celé dlžné poistné na dôchodkovom poistení za obdobie od 1. marca 1994 do 30. júna 2001, nie je možné v zmysle ustanovenia § 78 ods. 1 zákona o sociálnom poistení obdobie dôchodkového poistenia od 1. marca 1994 do 31. decembra 1995 zhodnotiť na nárok na invalidný dôchodok. Odporkyňa trvala na vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia a zmenového rozhodnutia a preto navrhla, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo preskúmal a jednomyselne dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 28. septembra 2016 (§156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 72 ods. 1 vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 49/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení, na činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby do 31. decembra 1995 sa prihladne ako na dobu zamestnania iba vtedy, ak bolo zaplatené poistné za celú dobu trvania dôchodkového poistenia.

Citované ustanovenia vyhlášky Federálneho Ministerstva práce a sociálnych vecí č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení v znení vyhlášky Federálneho Ministerstva práce a sociálnych vecí č. 123/1990 Zb. bolo zrušené s účinnosťou od 01.01.1996 zákonom č. 308/1995 Z.z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v oblasti sociálneho zabezpečenia.

Samotnú zárobkovú činnosť treba aj podľa názoru odvolacieho súdu hodnotiť ako zamestnanie podľa zákonných podmienok platných v čase, keď sa takáto činnosť vykonávala, ak zákon neustanovuje inak.

Podľa § 3 ods. 3 vyhlášky, je podmienkou pre hodnotenie doby poistenia zaplatenie poistného.

Podľa § 78 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osobe a dobrovoľne dôchodkovo poistenej osobe, ktoré nezaplatili včas a v správnej sume poistné na dôchodkové poistenie za obdobie, za ktoré boli povinné platiť poistné na dôchodkové poistenie, sa toto obdobie započíta na nárok na starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok a invalidný dôchodok a na určenie ich sumy ako obdobie dôchodkového poistenia odo dňa, v ktorom bola zaplatená celá suma dlžného poistného na dôchodkové poistenie. To platí aj na nárok na vdovský dôchodok, vdovecký dôchodok a sirotsky dôchodok po fyzickej osobe uvedenej v prvej vete a na určenie ich sumy, ak vdova, vdovec alebo sirota zaplatili dlžnú sumu poistného na dôchodkové poistenie po fyzickej osobe uvedenej v prvej vete. Na účely určenia sumy starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku zomretého poistenca sa poistné zaplatené podľa druhej vety považuje za zaplatené ku dňu jeho smrti.

Predmetom súdneho konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 26. mája 2014, ktorým bola zamietnutá žiadosť navrhovateľa o započítanie obdobia, za ktoré zaplatil dlžné poistné, v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 17.

apríla 2015, ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie sumy invalidného dôchodku.

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľ žiadosťou spísanou dňa 24. februára 2010 požiadal o priznanie invalidného dôchodku. Právoplatným rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX zo dňa 22. apríla 2010 mu bol priznaný invalidný dôchodok v sume 139,70 EUR mesačne od 1. januára 2010. Žiadosťou zo dňa 24. januára 2014 navrhovateľ požiadal, podľa vyhlášky o započítanie obdobia od 1. marca 1994 do 31. decembra 1995 na invalidný dôchodok, z dôvodu dodatočného zaplattenia poistného. Na podklade jeho žiadosti o započítanie obdobia odporkyňa rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 26. mája 2014 rozhodla tak, že navrhovateľ nespĺňa podmienky uvedené v § 72 ods. 1 vyhlášky a § 78 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a zamietla jeho žiadosť.

Je nesporné, že navrhovateľ bol v čase od 1. marca 1994 do 30. júna 2001 osobou samostatne zárobkovo činnou. Dňa 29. júna 2010 zaplatil dlžné poistné na dôchodkovom poistení za obdobie od 1. marca 1994 do 31. decembra 1995, pričom dlžné poistné za obdobie od 1. januára 1996 do 30. júna 2001 navrhovateľ neuhradil.

Námietku navrhovateľa, že rozhodnutia odporkyne sú v rozpore so zákonom č. 308/1995 Z.z. vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú. Taktiež je nedôvodné tvrdenie navrhovateľa, že pre posúdenie jeho veci je rozhodujúce ustanovenie § 72 vyhlášky a § 145c zákona č. 308/1995 Z.z., a preto úhradou chýbajúceho poistného za mesiac december 1995 splnil ustanovenie § 72 vyhlášky o zaplattení celej doby trvania zabezpečenia.

Podľa zásady uvedenej v siedmom diely 1. hlavy zákona o sociálnom poistení, ktorý obsahuje spoločné ustanovenia o dôchodkových dávkach, na účely nároku na dôchodkovú dávku a jej sumu, časť obdobia dôchodkového poistenia, za ktorú nebolo zaplattené poistné, je možné započítať podľa § 78 ods. 1 zákona o sociálnom poistení až odo dňa zaplattenia celej sumy dlžného poistného.

Na hodnotenie obdobia dôchodkového poistenia, za ktoré je dodatočne (po dátume priznania dôchodku) zaplattené poistné sa ustanovenie § 78 ods. 1 zákona o sociálnom poistení použije vždy, ak poistné bolo zaplattené po 31.12.2003, teda po nadobudnutí účinnosti tohto zákona, a to aj s poukazom na to, že v prechodných ustanoveniach zákona o sociálnom poistení nie je odchylné upravené hodnotenie účasti na dôchodkovom zabezpečení samostatne zárobkovo činnnej osoby trvajúcej pred 1. januárom 2004.

„Samostatne zárobkovú činnosť treba hodnotiť ako zamestnanie podľa zákonných podmienok platných v čase, keď sa takáto činnosť vykonávala, ak zákon výslovne neurčuje inak. V čase od 1. mája 1990 do 31. decembra 1995 sa hodnotí takáto činnosť ako doba zamestnania podľa § 72 vyhlášky č. 123/1990, ak bolo zaplattené poistné za celú dobu jej vykonávania.“

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. Sdo 2/99)

Nakoľko navrhovateľ dlžné poistné za obdobie od 01.03.1994 do 31.12.1995 zaplatil 29. júna 2010, t. j. po 31.12.2003, na hodnotenie obdobia od 1. marca 1994 do 30. júna 2001 sa použije ustanovenie § 72 ods. 1 vyhlášky a § 78 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, a nie ako navrhovateľ nesprávne uvádza, § 145c zákona č. 308/1995 Z.z.

Obdobie od 1. marca 1994 do 31. decembra 1995, resp. do 30. júna 2001 bude možné hodnotiť navrhovateľovi pre nárok na invalidný dôchodok podľa § 8 ods. 1 písm. g/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 110/1990 Zb. (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb“) a v súlade s § 72 ods. 1 vyhlášky, iba ak navrhovateľ zaplatí poistné za celú dobu trvania zabezpečenia.

S poukazom na uvedené sa odvolací súd sa stotožňuje s názorom krajského súdu, že odporkyňa správne nehodnotila obdobie od 1. marca 1994 do 31. decembra 1995 na nárok na invalidný dôchodok, nakoľko uvedené obdobie bude navrhovateľovi zhodnotené a započítané ako obdobie dôchodkového poistenia až odo dňa, od ktorého zaplatí celú sumu dlžného poistného.

Odvolacie námietky navrhovateľa neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia. Podľa názoru odvolacieho súdu, krajský súd dôvodne považoval rozhodnutia odporkyne za správne a odvolaniu navrhovateľa nevyhovel. O zákonnosti takéhoto postupu nemal pochybnosti ani Najvyšší súd Slovenskej republiky a preto jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný a odporkyni náhrada trov nepatrí zo zákona.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.